

Reiseoptegnelser fra Kirker og Kirkegaarde.

Meddelte af **H. J. Huitfeldt-Kaas.**

(Slutning).

Vaage Kirke.

Altartavlen, der fremstiller Nadveren, Korsfæstelsen, Moses og Aaron, Evangelisterne, Petrus og Paulus m. m. bærer Aars-tallet 1677.

I Choret hænger den Oldenborgske Kongestamme indtil Christian VII.

Paa Prædikestolen staar Urnes Vaaben med Bogstaverne: C. W. (d. e. Statholder Christopher Urne). Ved Siden sees en Justitia med Bogstaverne: M. Nils. S. G. SVPAH. (d. e. Mag. Nils Simonsen Glostrup. Superintendens Asloensis (et) Hamarensis).

Desuden findes paa samme 2 Vaabener: 1. et Kalvehoved (Ulvehoved), hvorunder Bogstavet C, det andet Bogstav borte. 2. en horizontalt liggende Gren, hvoraf opvoxer 3 Roser; desuden Bogstaverne E. M.¹⁾

Paa et Epitaphium staar øverst: Sophia Pedersdaater, derefter, som det synes, et Vers, der dog ei kan læses fra Kirkegulvet. Nedenunder staar: Denne Tafle lod Doctor Peder Alf-søn²⁾ gjøre til Gvds Ære | sin kiere Daater til Ihukommelse oc denne Kirche til Beprydelse.

Vaage Kirkegaard.

Ligsten: Memento mori | Herunder | Hviler | De Jordiske Levninger | af | Den forudm i Livet nu i Herren Salige | Hr. Jonas v. Stabel | Premier (!) Maior | ved Første Oplandske Nati: Infa. Regiment | n. 4 Febr. 1720 | Og længsselfuld efter at skue sin

¹⁾ Dette er formentlig Sognepresten Christian Mules (1624–1640) og Hustrus Mærker. Hendes Navn kjendes for Tiden ikke.

²⁾ Se Dansk biogr. Lex. I S. 179.

Frelsere | Forlod han dette Jordiske | Og gik renere salige glæder
 imøde | Da Herren Kaldede ham | den 11^e Jan. 1787. Fred hvile
 med dit Støv | Du Salige | Oprigtighed var din Dyd | og du eyede
 et Hierte som var | Fremmet fra svig | Derfor lønes du hisset | Med
 de Oprigtiges | Salige Krone.

Ligsten: Heic | conduntur reliqvæ | Magdalenæ Stub | qvæ |
 Añō æt. XXVI° | et | Salutis MDCCLXVII | decessu præmaturō |
 moestum reddidit | Maritum | Joañem Storm | Cui | coñubio vn-
 qvam (?) fidelissimo | juncta fuerat | Reqviescat in pace | Resurget
 in gloria.

Do.: Her under hviler det iordiske | av den velædle Matrone
 | Johanne Magdalene H(auritz)¹⁾ | Som indgik til Livet | den
 14 J . . . . MDCCLXIX | (og igjen) forlod det Timelige | den 30
 Juli MDCCLXXXII . . . . . Johan Storm.

Do. over Edvard Munch²⁾ død 14. Mai (?) 1786, Peter
 Munch³⁾ og Christine Røring.

Do.: Her giemmes | Det Iordiske | af | Hr. Marius T. B.
 Wang | Fød i Holt-aalen 1760 | Gift med Iohanne Munch³⁾
 1791 | Capellan i Land fra 1788 | Sognepræst til Trysild 1798 |
 og til Vaage 1803 | Død samesteds 1814. | Fred med Hans Støv
 | Velsignelse | over | Hans Minde.

Liv Borch Fietzantz | Nidarosæ in lucem editus 22 Sep-
 tember 1768. | In parochia Vaage naturæ debitum solvit 22
 Jan. 1830. | 37 annos diversis in parochiis | Antistitis sacrorum
 munere functus.⁴⁾

Elisabeth Borch Fietzantz | nata 1779 denata 1830.

In memoriam | Eardley John. Blackwell⁵⁾ Nat. 27 Mai
 1832 | Obiit 13 Dec. 1866 | Requiescat in pace.

¹⁾ Hun var Enke efter Sognepræst Johan Storm, hvis tredie Hustru hun var.
 Den anden hed Ingeborg Birgitte Røring, se forøvrigt B. Moes Tidsskr. f.
 norsk Personalhist. I S. 316—19.

²⁾ Vistnok Børn af Sogneprest Peter Munch, der var gift med en Datter af
 ovennævnte Sognepr. Joh. Storm.

³⁾ Datter af ovennævnte Sognepr. P. Munch.

⁴⁾ Død som Sogneprest til Vaage, se Halvorsens Forf.-Lex. II S. 290.

⁵⁾ Gift i Vaage med Kari Svee, der siden ægtede Irlænderen Duppa Croch.

Fru | Assessorinde | I. A. Ottesen¹⁾ født | 13de Juni 1792
| død | 22 Juli 1863.

Anders Harildstad | født 23 Mai 1836 | død 23 Juni 1866.
| Fred etc. etc.

Ole Paulsen Haagenstad²⁾ f. p. Harildstad i Froen 17
Oct. 1775 † p. Haagenstad 18 Apr. 1866. Repræsentant for
Christians Amt 1814, 16, 18, 24, 27, 28, 33, 36, 37, 39 og 42.

Guri Olsdatter Haagenstad f. 3 Dec. 1813 † 22 Janr.
1864.

Dannebrogsmand Iver Thorsen Haagenstad † i sit 80^{de}
Aar 21 Marts 1826.

Guri Thostensdatter, f. i Decbr. 1746 † i Mai 1816.

Kari Povelstdatter Haagenstad † 11 Juni 1789.

Thosten Iversen Haagenstad, f. i Kleppe 23 Decbr. 1707
† 1784.

Thosten Olsen Haagenstad f. 18 Marts 1811 † 8 Marts
1855.

Denne Sten lod Guri Sandbo sette over sin Mand Iver
Amundsen Gesling³⁾ Anno 1695.

Hedalen (Vaage).

Den i „Norske Fornlevninger“ S. 95 omtalte Lade paa
Bjølstad er bygget af den gamle Kirkes Tømmer, hvilket baade
Eieren, Iver Tofte, berettede og tillige tydelig kan sees paa de
indvendig helt bemalede Vægge. — Den er nu beskrevet og
tegnet i Aarsberetningen for 1899 (S. 102 ff.) fra Foren. til N.
Fortidsmindesmærkers Bevaring. Et Diplom af 4. Juni 1600 i
N. Rigsarch. forklarer, at Bjølstadfolket havde bygget denne
Annexkirke paa sin egen Grund, da den gamle Kirke, som stod
ved Prestegaarden i Hedal, var nedfalden; men nu erklærer
Bjølstadfolket, at det ei formaar at holde samme ved Magt, da
den maa bygges fra nyt.

¹⁾ Hun var født Riis, se Halvorsens N. Forf.-Lex. IV S. 386.

²⁾ Se Henr. Wergelands Biogr. af ham (Chra. 1842. 8).

³⁾ Se Henr. Wergelands ovennævnte Skrift S. 13. Forholdet med Sandbo-
folkets Nedstammelse fra den saakaldte Gjesling-Slægt er ikke historisk
bevist, navnlig er det usikkert, om den ikke oftere afbrydes af cognatiske Led.

Loms Kirke.

Anno 1669, Haffuer efterskreffne Gud- | fryctige Personer med flere got folck udi Loms | Menighed ladet denne Prædicke- stoel f: som | aff Sogne Præsten Hr. Poffuel Nielsen fris¹⁾ | oc hans Kiere hustru til Hoffuet Kier- | chens Prydelse er be- kosted og stafferet, og giff- | vet dertil som følger: Jon Okrust — j d. (o. s. v.)

Under et Maleri, forestillende Korsfæstelsen, er afbildet en Prest med 6 Sønner (Prester, den anden dog maaske kun Stu- dent) og Kone med 6 Døtre, 4 formentlig gifte (Prestekoner?) og 2 ugifte, med følgende Indskrift: Denne Tavle Haver Hæder- lig og Vellærd Mand H. Laurids Raalvsen Sogne Præst I Aals Sogen udi Halling dal²⁾ og Hans Kiere Hustru gud Frygtige Erlige og | dydelige Qvinde Marren Iacobsdatter Foræret Loms Kieree udi guldbrans dalen Sin Kiere S: afdøde fader I Herren Erlig viis og forstandig Mand Raalv | Migelsen bla- ger til en sønlig Amindelse for mange beviste faderlige Velgier- ninger som . . . . . 1648 (?) dene tavle er for nyet 1799 Raalv Sevelsen Blager.

Paa en Ligkisteplade i Kirken: Ærlighed | Kiærlighed og Om- hyggelighed | for Guds og sit eget Hus | giemes her med Guds Ords Tienere | Sal. H. Lauridtz Hansen Frisach | fød d. 20de Maji 1720 i Opsloe Syv uger kom han til Lomb, | med Fader | Hans Jørgensen Frisach | Sogne Præst for Lombs Menigheder. | I sit Alders 22de Aar Kaldet som residerende capelan | til Lomb | og A^o. 1744 inlod sig i Ægteskab | med Jomfru | Fridericha Mariana Andersdatter Munch | Anno 1748 Kaldet som Sogne- Præst til Krogstad, | hvor han var 22de Aar. | og sidste Aar 1770 Leed stor skade ved paakomende ildebrand | Hvorefter Han same Aar blev kaldet som Sogne-Præst | for Lombs Menigheder | og | efterat Han der havde vandret | med Gud i 4^e Aar | Blev Han samlet til sine Fædre | og efterlod sig Hustru | og Een Søn | i sit Alders | 55 Aar.

Paa en Ligkisteplade i Kirken: Kort Liv af Alder | Langt af

¹⁾ Han døde som Sogneprest her 1670.

²⁾ Sogneprest i Aal 1641 til sin Død 1664.

Rare Egenskaber | Betragtet I den Salige Guds Mand | Velædle
 Velærværdige og Høylærde | Herr Peder Medelfart | Forhen
 Sogne Præst for Lombs Præstegield | Fød I | Medelfart | i Fyen
 Anno 1727 den 8de Marti | Kaldet | Til Sogne Præst i Tranqve-
 bar Anno 1753 | og til Sogne Præst for Lomb Anno 1763 | Gift
 | Den 18de Julij 1764 med Velædle | Madme Anne Elisabeth
 Finchenhoff | og Død den 31 Januari 1770. | Enkens og 3 Smaa
 Børns Hylen Meenig | hedens Klagen: Paarørendes Graad Veñers
 Taarer | Bejamrer den bæste ægte-Mage from̄este | Fader: troeste
 Hyrde: oprigtigste Broder | Redeligste Ven: Guds Raad Grundet
 | I Guds Viisdom og Godhed | Er Menneskenes Trøst i alle | Li-
 vets Forandringer.

Paa en Ligsten inde i Kirken: Herunder | findes giemt | Det
 Iordiske | Af en guds dyrebar gave | Den i Livet ær- og elsk-
 værdige i døden sl: | Añā Dorothea | ved Fødselen d. 27 Juni
 1728 | given | Hr Peter Henric Wolf | med Egt: Dor: Silken-
 sted | Ved egteskab d. 16. Ian. 1755 | overdragen | Johannes
 Michael Klem¹⁾ | Ved Døden d. 25 Jan. 1757 (derpaa følge 3
 ulæselige Linier).

Hertil hører maaske et Vaaben, forestillende en halv Ulv
 mod høire, løbende ud | fra et Træ, paa Hjelmen en halv Ulv
 mellem 2 Veselhorn, med Aarstal 1757. Et tilsvarende Skjold
 indeholder kun 4 Bogstaver (utydelige).

Paa Kirkegaarden:

Ligsten: Herunder hviler | den | I Livet Velærværdige | Nu
 afdøde | og hos Gud Salige | Hr. Jacob Rolsdorff²⁾ | For hen
 | Residerende Capellan | Til | Loms Præstegjæld | Fød den 12te
 Augustii | 1725 | og | Død den 15. Junii | 1778.

Ligsten over Velædle Matrone Anna Margreta Glad fød
 Griis Bache f. 3 Febr. 1725 † 1 Aug. 1784, gift m. Hr.
 Hans Glad.

Jernkors over Christopher Weidemann Aars.³⁾

¹⁾ Sogneprest til Lom fra 1754—63, siden til Sandsver. Se Stamtavle over
 Fam. Klem 2. Udg. S. 6—11, jfr. m. S. 3.

²⁾ Se dette Tidsskr. 3 R. IV S. 272.

³⁾ Se W. Lassen, Norske Stamtavler S. 30.

Biri Kirke.

Kirken er indviet Onsdag 27 August 1777 af Biskop Christian Schmidt.

Et Epitaphium, bekostet og foræret til „Børre“ Kirke af Hr. Evind Baardssøn, Sogneprest til Leuten paa Hedemarken og Religionsprovst ibidem, til Erindring om hans Fader Hr. Baard Nilssøn, som var Sogneprest i Biri i 32 Aar og døde 3 Febr. 1635 og ligger begravet i dette Chor, ætatis 63, avlede med Eline Lauridsdatter 13 Børn. Vaaben med en Fugleklo (Ørnefod) og Bogstaverne E. B. 1654.

Epitaphium over Dominus Mathias Petræi Aalburgensis, født i Aalborg, og hans Hustru Hyldeborg Christophersdatter, født i Stange og Enke efter Fogden (Præfecten) paa Thoten.¹⁾ Han blev Capellan paa Thoten 1641, Sogneprest til Biri 1643 og siden Provst; gift 1644. — Diderik Mule pinxit et scripsit 1672.

2 Portraiter med Indskrift: Evenus Andreades Trøgsta(d) | Pastor Bæroensium indignus | Ætatis suæ L II | Anno 1695 | og Johanne Engelberts- | datter | Anno 1695.

Paa et Maleri: Hr. Johan Jørgen Broch, f. i Vefsens Prestegaard i Nordlandene 24 August 1712, Student 1734, Capellan til Biri 1743, Sogneprest ibidem 1755. Gift 1) m. Andrina Severina Ørthlin. 2) Susanne Boldeus. 22 Børn. Død 29 December 1792.²⁾

Billede af en Prest, hvorpaa staar: Anno 1606 natus, Anno 1654 ætatis suæ 47.³⁾

Epitaphium med et Vaaben, hvori en sort Hest mod venstre paa grøn Jord i hvidt Feldt. Paa Hjelmen en harnisket Arm med Sværd mod venstre, Løvverk rødt og hvidt. Indskrift: Ædel oc Mandh: Mand Esaias Fleis- | cher K: M: Velbest: Obersteleut.: ofuuer det agershu- | siske Regim: døde Anno 1656 den 15 Marti Æt: 56.

¹⁾ Bendt Jenssøn.

²⁾ Se Erlanden, Efterretn. om Geistl. i Tromsø Stift, S. 72.

³⁾ Kan maaske forestille ovennævnte Evind Baardssøn, Sogneprest til Løiten, paa hvis Levetid disse Aarstal vistnok passe.

Biri Kirkegaard.

Herunder | hviler | Støvet | af | Johan | Severin | Hjort.

Gunnar Fougner

Thorolf Fougner

f. $23/7$ 60. d: $24/4$ 63.

f. $17/11$ (61?) d. $30/5$ 63.

Niels Johan | Hagerup | fød 4 August. 1799 | død 1 Mai
1847.

Herunder hviler | Sognepræst | Otte Michael | Stoud Pla-
tou | født 2den April 1782 | død 16de Octobr. 1830.

Huns Kirkegaard.

Marmorplade paa Granitmonument: Henriette Falk | født
Wiese | født den 12 Januar 1831 | død den 28 Mai 1864. | Elsket,
Savnet og | velsignet være | dit Minde.

Granitmonument: Hans Peter | Borchgrevink | Provst i
Totens | og Valdres Provsti Sogneprest til Vardal | fød 19 October
1781 | død 16 April 1864. | Min Sjæl! Lov Herren, | og glem ikke
alle hans Velgjerninger | Ps. 103. 2.

Trækors: Johanne Vilhelmine Runge, fød paa | Hade-
lands Glasverk 1810, og døde paa | Dalborgeier den 14de Mai 1857.

Vardals Kirkegaard.

Jernplade: Hans Henrik | Theodor | Borchgrevink | født
| 25 Januar 1859, | død 6 April 1862.

Do.: Hans | Peter | Borchgrevink, | født | 18 April | 1848, |
død | 1 Mai | 1848.

Marmorplade: Kapitain | Johan Adolf v. d. Recke, | født
 $21/2$ 1787 | død $9/12$ 1861.¹⁾

Ekers Kirkegaard (ved Haugs Kirke).

Jernmonument: Minde | Af den | Retskafne Olding | Doctr. og
Professor | Hans Strøm²⁾ Stor i Natur Læren | Medlem af mange
| Lærde Sælskaber | i Europa | Fød i Borgen | i Bergens Stift | Den
25de Januar 1726 | Død Sogne Præst paa Eger | den 1te Febr.
1797: | Fred og Hæder | ved denne Ædles Støv. | Opreist af | F.
E. Neuman | Paa Hassel ♂ Wær(k).

¹⁾ Se Lengnicks Stamtavle over Familien von der Recke.

²⁾ Se Nyerups og Krafts Literaturlex. S. 583.

Jernplade: Max | Arnemann, | født 13 | August 1862, | død 3 | October 1862. | Sov sødt.

Do.: Her hvile | Jens Paludan | født paa Kaareviken | i Søndhordlen d. 15 Marts 1769, | Lærer i Religion | ved Kjøbenhavns | Vaisenhuus fra 1792 til 1796, | residerende Kapelan | til Rakkestad fra 1796 til 1806 | Sognepræst | til Høland fra 1806 til 1820 | og Provst i Rommerikes Provsti | Sognepræst til Eker | fra 19 Juli 1820 | til hans Dødsdag d 29. Septbr. 1830 | og | hans Hustru | Dorothea Kathrine | Hertzberg | født paa Lindaas | i Søndhordlen d. 16 Oct(o)ber 1765, | gift d. 5 Septber 1796 | og død paa Enkesædet Skramnæs | i Eker d. 15 Septber 1842. | De hvile i Fred!

Do.: Herunder hvile | de jordiske Levninger af | Saugfoged Søren Lexow | født i Christiania d. 6 Juli 1790, | død i Westfossen d. 23 April 1854 | Fred etc. etc.

Granitmonument med indfattet Marmorbasrelief, sign. N. Dajon inv: MDCCCXI.

Petronelle Omsted | føed Cappelen¹⁾ d: 14 December 1785 | gift den 29de Augusty 1803 og | død paa Fosesholm den 14 July 1804.

Forgiæves strækker du mod mig din spæde Haand
 Ey mætter dig mit Bryst dog signer dig min Aand
 Vi samles hist igjen ved Lysets klare Kloder
 Der kiender favner du en tidlig savnet Moder.

Paa en liden Urne: Petronelle Marie | Omsted | fød d: 5 Juli 1804 | død d: 3 Juni 1807.

Dyd og Gudsfrøgt | i sin fulde Styrke | Nidkærhed med den rare | Sagtmodigheds Aand | Fromhed og Oprigtighed | efterlod Støvet til Urnen | af Petter Jespersen Nyrop²⁾ | Proust i 23 og Sogne Præst i 30 (Aar) | Den bedste Mand i 27 | Verdens Borger i 58 Aar | En øm Kone og | 5 Børn begræd ham | da 4 andre med de salige | omarmede ham | den 19 Januari | 1773.

Denne Grav | Gjemmer Støvet af | Provst Lorenz Schnidtlers³⁾ | fød 1724 død som Sognepræst til Eger 1778 | og hans Hustrue | Anna Dorothea fød Krog d. 4 April 1726 | død paa

¹⁾ Se Familien von Cappelen ved E. A. Thomle S. 99.

²⁾ Se om ham „Slægten Nyrop“ ved C. Nyrop S. 26 ff. og 104.

³⁾ Se dette Tidsskr. 2 R. II S. 178.

Schramnæs i Eger den 25 Julij 1814 | I hende tabte Venskab en trofast Støtte | Armod | en varm og virksom Velgjørerinde | Verden en oprigtig Menneskeven og Kristen. | Hendes Datterbørn Hvis anden Moder, hvis Mønster | hvis Alt hun var | reiste hende under Savnets og Taknemmeligheds Taarer | dette Minde.

Paa en Urne, indfattet i Monumentet: IV. Mosebogs | XXIII C: XV.

Bedste Moder vor Velgjørerinde
Evig hedre signe vi dit Minde.

Laurentius Oftedahl | Sognepræst til Eker | Fød 1781 Død 1843.¹⁾

Herunder hviler | Johan Frederik | Rosenberg, | født i Laurvig | 2 September 1799, | død i Vestfossen 5 Juni 1863, | efter et virksomt og af mange velsignet Liv.

Herunder hviler | Gulbrand Lind, | født i Drammen 1776, | død i Vestfossen 1859. | Arm paa Guld, men | rig paa Aand og | Hjerte, var han høit agtet og elsket af Alle dem, der kjendte ham.

In memory of | Cecilia Holder | born in Weldenwoster shir (!) | England july the 10th 1798 | and died in Westfossen, Eker | September the 9th 1842. | she was mother for 5 children | and has left husband | to regret the loss of so good | and tender wife. | In perfect health I left my home | to cros the briney seas | but | now too (!) my husband I bids Farewell | and to this world adieu. (!)

Herunder hvile de | jordiske Levninger | af Overretsprocurator | Lorentz Henschien²⁾ | død den 12 August 1857, 71 Aar gammel, og af hans Hustrue Anne Cathrine Henschien | fød Collet, død den 19 December s: Aar 56 | Aar | gammel. | Velsignet være deres Minde.

Ved Kirken findes et tilbygget Gravcapel, udenpaa samme staar:

: 17 J v C: M D 71 :

(d. e. Jørgen v. Cappelen til Fossesholm og Frue Magdalene Daries).

I Capellet staa en Mængde Kister ovenpaa hverandre, hvor-

¹⁾ Se Halvorsens Forf.-Lex. IV S. 331 f. og Meddelelser fra N. Rigsarch. II.

²⁾ A. Collett, En gammel Christiania-Slægt S. 346.

for Indskrifterne ikke kunde læses uden en større Arbeidsstyrke, der ikke kunde opdrives. Kun den øverste blev læst og er aftrykt i E. A. Thomles „Familien (von) Cappelen“ S. 123 f., hvor sidste Ord skal være: frembryde. Derunder staar v. Cappelens Vaaben, tverdelt; i øverste Halvdel en Pelican paa Redet hos sine Unger, i nederste 3 af Jorden opvoxende Roser; paa Hjelmen 2 Veselhorn (omtrent som det sidste paa Sigilplanchen i nævnte Bog) samt Daries's Vaaben, skraadelt, i øverste Feldt en halv Sol, en aftagende Maane og 5 Stjerner.

Fra Sommeren 1871

ved H. J. Huitfeldt.

Fra Strømsø Kirkegaard.

Ligsten: Min retskafne Hustru | sine Børns ømmeste Moder
| Helene Margrethe Holst | fød Gynther¹⁾ | helliges dette Minde.
| Hendes Bane begyndte 1732 | blidelig den endtes 1808.

Wed denne Grav dit Hvilested
Her standse skal din Ven
Og ofte mindes dig igjen
Med taus Sørgmodighed.

S. Holst.

Nes Kirkegaard i Hallingdal.

Jernplade: Districtslæge | Wilfred Ivan Sommerfeldt
Schmidt. | Født 19 December 1823, død 29 August 1868.²⁾

Jernplade: Elise Fredrikke | Fleischer | født 1ste Februar
1862, | død 30te April same Aar. | Fred med dit Støv.

Træmonument: Her | hviler i Støvet | Halvor Christiansen
Rask, | fød til Verden den 25 Juli | 1793; | han afgang ved Døden
den | 25 Januar | 1867.

Do.: Herunder | hviler de jordiske Levnin- | ger efter den af-
døde Kone | Kirstine Peters- | datter Rask, | død 8de October
| 1865 | I en Alder af 98^{ty}(v) | Aar og 8 Maaned, | Fred med dit |
Støv.

Stedje Kirkegaard, Sogndal.

Ligsten udenfor Kirkegaarden: † | Her under hviler | Land-

¹⁾ Se dette Tidsskr. I R. IV. S. 101.

²⁾ Se F. Kiær, Norges Læger, (2. Udg.) II S. 296.

handler Peder Foss | født den 17de Juni 1770 | gift den 2^{den} Juli 1800 | død den 7de April 1825 | Fred etc.

Paa Kirkegaarden, Jernplade: Claudia Georgine Kjestrup¹⁾ | født paa Botne Præstegaard | den 11 August 1837 | død i Sogndals Præstegjæld | den 31 Juli 1856. | Herren gav Herren tog | Herrens Navn være lovet.

Jernplade: Herunder hviler | de jordiske Levninger af | Jens Ludvig | Carl Olsen²⁾, | født 15 September 1816, | død 1 Februar 1866. | Aab: 14, 13. | Salige ere de døde som | døe i Herren | Hvil i Fred, vi ses igien!

Do.: Martha Ritter | sal: | Berner, | født | Brun³⁾ fød paa Kongsberg d. 10 April 1780, | død i Sogndal d. 10 Juni 1849 | Den retfærdige(s) Ihukommelse | er til Velsignelse | Ordspr: 10, 7.

Jernpl. med Kors og Ramme: Christine Leigh | født 23 April 1842, død 16 Juli 1868. | Græder ikke over mig! Luc. 23, 28.

Jondals Kirke, Strandebarm.

Paa den ene Klokke staar med Uncialer, formentlig fra 14. Aarhundrede: BENEDICTUS; paa den anden, formentlig noget yngre: SALVE SANCTA PARENS.⁴⁾

Paa et Vaaben (Lyseskildt?) i Kirken fandtes Ornings Vaaben 2 blaa Strømme i hvidt Feldt, paa Hjelman 7 blaa og hvide Faner; paa Siderne af samme L O D.⁵⁾ Med Aarstal 1676.

I Kirken hænger en Kaarde fra 17de Aarhundrede.

Paa Kirkegaarden.

Paa et Jernkors med en liden Plade ved Foden: Her hviler Støvet af | Kone Anne Elisabet Hansdatter Galtung | født den 23 November 1799 | død den 2 October 1868.

Er sovet rolig fra Verdens | Tummel hen og nu | fortrolig med Skjelens (!) | beste (!) Ven.

Begge Thorsnesgaarde vare dengang (1871) endnu i Fa-

¹⁾ Se Erlandsen, Tromsø Stifts Geistlighed S. 209.

²⁾ Sogneprest til Sogndal, se Lampe, Bergens Stifts Prester II. 52.

³⁾ Jfr. Lampe, Bergens Stifts Prester I S. 391.

⁴⁾ Se Schnabels Beskr. ov. Hardanger S. 52.

⁵⁾ D. e. Lisbeth Ottesdatter (Orning), g. m. Laurits Galtung († 1659).

milien Galtungs Besiddelse. Paa den ene, da nybyggede Gaard fandtes endnu mange Vinduesruder, der havde siddet i den nylig nedrevne Bygning fra 1825, og som atter hidrørte fra en Bygning fra Aaret 1635. Af Vaabener fandtes paa disse Ruder Galtungs og Juels, hver en Gang, Bildts 2 Gange og Ornings 3 Gange samt følgende Navne: Fru Karen Matt. 1635 — Otte Orring 1635 — Otte Thomesen Orring — Berent Orring 1635 — WB. Bøer Jvell — Dirick Echoff — Berendt Sørlander — Jens Manssen — Tollack Ollse(n) — Laris Larsse(n) — Herber Torbendsdaatt(er) — Peder Rasmvs(en) — Elin Nielsdotter¹⁾.

Der fandtes ogsaa det originale Fornyelsespatent paa Johan Galtungs Adelskab, dateret Kjøbenhavn 8. Juli 1650. Han erfares at være fød af Adel baade paa fædrene og mødrene Side i vort Rige Norge, og hans Fader er ikke saa formuendes, at han hans Adelstand har kundet vedligeholde, hvorfor han har været Confirmation begjærendes, som med Danmark Riges Raads Raad er ham tilstaaet. — Læst for Retten paa øvre Vaag i Strandebarm 13. Mai 1754. Test. A. Hesselberg.

Optegnelser fra Sommeren 1885.

(Ved H. J. Huitfeldt-Kaas, assisteret af Mr. Francis Suft).

Skoger Kirke ved Drammen.

Paa en Lyselamp: Thomas Russell. Anna Omsted.

Paa Lysekronen: Denne Lyse Krone er fereret till denne | Skausby Kir(c)he Gud till Erre och Kirchen till en liden | SIRRadt aff dydige Matrone Mette Hans Wickmans²⁾ | Kongl. Maytt. Salmagers Kiereste vdi Kobbenhavven. | Anno 1692 den 12 May.

Paa den ene Kirkeklokke:

Me fecit Pieter Rockers Amsterdam 1754. Schovge Kricheskloche (!).

I Kirken findes et Røgelsekar, 2 Træbilleder og 1 Skib.

¹⁾ Om disse Vaabener og deres Eiere samt om de 3 Galtungske Portraiter, som 1871 fandtes paa Thorsnes (senere paa Valen) se B. E. Bendixen, „Fornlevn. i Hardanger“ i Aarsberetn. for 1888 (S. 26 ff.) fra Foren. t. N. Fortidsm.s Bevaring. Se ogsaa Biskop J. Neumanns Bemærkninger fra hans Reise 1825 i „Budstikken“ VII S. 373 f. og Schnabels Beskr. ov. Hardanger S. 50 f.

²⁾ Han nævnes i Kjøbenhavns Diplomatarium VIII S. 300.

Paa Kirkegaarden.

Paa 2 Ligstene af Jern: Andreas Jacob Lund f. 18 Januar 1771, Sogneprest til Skouger i 40 Aar, † 20 Juni 1842. g. ¹⁾ m. Alethe Røder (4 Sønner, 1 Datter, hvoraf 2 Sønner døde før ham); ²⁾ m. Birgitte Popp, f: 30 Novbr. 1771, gift 21 Janr. 1812, † 21 Mai 1831.

Kongsberg Kirke.

Høist karakteristisk Bemaling indvendig (fra Midten af 18de Aarhundrede).

Paa Alterklædet, der er af rødt Fløiel med Guld, staar: Johannes Ziener | Christine Viwech | Anno 1707.

Paa Fattigblokken: W. T. — E. M. T. —

Paa Kirkegaarden.

Ligsten: Wibecke Thrane Esmark, f. Bruneck¹⁾ (f. 17. Marts 1778, † 14 Novbr. 1811) med 5 Børn.

Ligsten (forvitret): Sogneprest Peter [Henrik] Colds Hustru † 24 Janr. [1793. Efter] eneste Søn Premierlieutenant Colds²⁾. Død opsat af Justitsraad Sørensen, antagen i Søns Sted 18. Octbr. 17 . . . . .

Stenpyramide: Amtmand i Buskeruds Amt Herman Lange³⁾ og første Hustru Anne Elisabeth Mejer. Anden Hustru Helene Raben (g. 2. G. m. Bergkasserer Nils Bergrav) † 23 Novbr. 1848, 86 Aar gl. — Bergkasserer Nils Bergrav. — Fru Bergravs Søster, Frøken Johanne Henrikke Raben, † 24 Mai 1845, 86 Aar gl.

Jernmonument: Maurits Christopher Hansen⁴⁾, f. 5. Juli 1794, † 16. Marts 1842.

Erkjendtlige Medborgere | satte den elskede | Digter dette Minde. Marmorsten (forvitret): Jacob Pedersen Krum og Hustru.

Jernmonument: Myntmester Iohan Michael Kruse, f. 30. Mai 1763 † 19 Novbr. 1836.

¹⁾ Se Halvorsens Forf. Lex. II S. 237 ff. Stamtavler over Fam. Brønneiche af Hundrup og Brønneiche.

²⁾ Se dette Tidsskr. 1 R. I. S. 58 f.

³⁾ Amtmand her fra 12. Marts 1788 til sin Død 29. Marts 1803. Jfr. Gies-sings Jubellærere III S. 210.

⁴⁾ Se Halvorsens Forf. Lex. II S. 520 ff.

Vatnaas Kirke.

En Tavle, forestillende Korsfæstelsen, opsat 1679 af Hieronymus Sparre, Borger og Handelsmand paa Strømsø, og hans Hustru Anne Pedersdatter.

Nordre Aurdals Kirke, Valders.

Paa en Blyplade: Menneske! | Hvo Du er som betragter dette døde, | av, et Meniske. | Lær ikke saa meget at Du selv er dødelig | som at leve saaledes at du i Døden kan blive udødelig | Den i Livet welædle og høylærde | i Forraadnelsen selv welærværdige | Peder Joachim Landt | Er fød 1696 i Landsbyen Wissenberg paa Gadsbølle Gaard i Fyens Stift | kaldet, d. 24de Juny 1720 til Med Tjener i Ordet for Ide og Eningdalens Menighedé(r) | hvor han endnu hos de gamle er i kierlig Erindring. | Kaldet: d. 22 May 1730 til Sogne | Præst for Ourdahls Menighed i Walders | der lige saa bitterlig begræder hands Avskied fra Werden | Som den 1756 begræd hans frivillige Av-skied fra Præste-Embedet. | Den 3^d April 1739 | Udvald til Proust udi Walders og Thotens Prosti | hvis ærværdige Klericie har intet at anke paa ham uden dette | han resignerede | Han tog til ægte førstegang 1721 den dydædle og hederbaarne | Iomfru Martha Iohns Datter Biørnestad. | Hvis efterlevende toe Sønner og eene Datter grædende tage Afsked med | een elskelig Fader ved hans Grav. | Men hvis fire i Herren hensovede Søner tage imod ham i Ævigheden med et ævig | Takker Herren! | Anden Gang indtraade han i Ægteskab med dydædle og hederbaarne | Iomfru Maria Hedevig Lemmich | hvis eene Datter hielper Moderen at avtøre Graaden over den bittre Skilsmisse | da den anden Datter forøger Faderens Glæde i de sejerfulde udvaldes Forsamling | Han levede saaledes | at hans Liv var en daglig Død | Død fra Werden | i det han ikke blev lige skikket med denne Werden | Død fra sig selv | i det han ikke gjorde de Ting som han wilde | der for var den Død, som fældede hans Legeme, d. 28de Martii 1759 | ingen Død | Thi han blev udødelig midt i Døden | da hans Naven bliver paa Iorden i Welsignelse | Hans udødelige Siæl bliver i fuldkommen Salighed. | Læsere! Hvo du er! | Tenk paa Døden i Livet | Saa bliver det aldrig

bittert at forlade Livet, i, Døden | der hvordan den end bliver | bliver Dig en Overgang | til Livet.

Paa en Blikplade: Herunder hviler | den som Statsborger, Religionslærer, Ægtefælle, | Fader, Wen og Velgiører lige høiagtede og | hæderværdige Provst og Sogneprest | Hans Jørgen Helt | fød den 15de Januar 1774 | død den 28de Januar 1827. | Fred og Velsignelse over dit Støv og | Minde.

2 Lyseskildter med det af Oberstlieutenant J. H. Stielou brugte Vaaben, der er beskrevet i dette Tidsskrifts 4 R. IV S. 110.

Af Klokkerne er den ene støbt af Johan Nicolaus Derck 1752, den anden af Knud Christian Schmidt¹⁾ i Christiania 1834.

Svennes Annexkirke (Nordre Aurdal).

Paa Døbefonten: Søfren Rasmussøn Coch — Anne Cathrine Madsdaatter Falk. 1725.

Paa Klokken: Støbt af K. C. Schmidt 1839.

Ulnes Annex Kirke (Nordre Aurdal).

Den lille Klokke er støbt af Knud C. Schmidt 1834; den ældre og større er uden Indskrift.

Røns Annex Kirke (Vestre Slidre).

I Kirken findes et Røgelsekar og Foden af en gammel Kleberstens Døbefont.

Af de 3 Klokker ere de 2 gamle og smale, uden Indskrifter. Den 3^{die} er støbt af Mich. Skøberg 1823.

Vestre Slidre Hovedkirke.

Paa Indgangsdøren en Jernring, forestillende 2 Drager med sammenslyngede Haler. Ved Ringen hang en gammel Jernalen.

I Klokketaarnet hænge 4 Klokker, ganske lige, undtagen at der, paa de to findes indstøbt Prestesegl i Vesicaform fra 14de Aarhundrede, 2 paa hver; i det ene sees en Prest med en Monstrants i Haanden, i det andet en Helgen med et oprakt Sværd,

---

¹⁾ Han, saavel som hans nedennævnte Fader Erik S., havde sit Klokkestøberi øverst i Prinsens Gade i Christiania.

foran ham en knælende Prest. Omskrift findes, som almindelig paa Segl; paa de to Segl kan Ordet Sigillum nogenlunde tydelig sees, men af Navnene er intet sikkert, maaske Canvti (?).

Paa en Ligkisteplade i Kirken: Fru Eleonora Josine Bech, f. i Thronhjelm 19 Juli 1775 af Forældrene Oberveier og Maaler Josias Fietzentz og Eleonora Hedevig Borch, gift m. Capitain Adam v. Bech 1795. Død 26. April 1813. 9 Børn, hvoraf 4 Sønner og 4 Døtre overlevede hende.

Do.: Adam Bech, Major og Bataillonscommandeur, f. i Bergens Stift af Capt. v. Bech og Anne Maria Nagel, blev Lieutenant 1781, Capt. 1805, Major 1814, Gift 1) 1795 m. Eleon. Josine Fietzentz † 26. Apr. 1813. 8 overlev. Børn. 2) 17. Janr. 1814 m. Marthe Pauline Treder. 1 Søn og 1 Datter, der overlevede ham.

Desuden findes i Kirken de i dette Tidsskrift 3 R. I S. 282 f. omtalte Epitaphier og Malerier m. m.

Voldbo Kirke (Østre Slidre).

I Kirken findes et Røgelsekar, en Antependiumstavle paa Træ, et malet Allertæppe, foræret til Hegge Kirke 1643 af Erik Sevaldsson, og et vævet Alterklæde af Silke og Sølvtraad med Bøgstaverne A. N. D. 1669.

Hegge Kirke (Østre Slidre).

I Kirken, der har Staveindredning i det indre, findes 2 Portaler, Runer paa en af Støtterne og et Røgelsekar. Øverste Del af Døbefonten er af Sten og fra Middelalderen. 2 gamle Klokker og 2 nye, støbte 1823 af M. K. Skøberg og 1847 af Knud Sundt.

Paa Kirkegaarden ligger begravet Stud. theol. Peder A. Mundal, f. 20. Mai 1850 † 29. August 1873, der druknede ved at passere en strid Elv.

Kvikne Kirke (Nordre Fron).

Den har en middelalderlig Døbefont uden Ornament. Prædikestol og Alter etc. er fra Frederik V.s Tid (1764).

En Tavle, forestillende de hellige tre Kongers Tilbedelse, er

foræret af Thord Povelsen Tofte 1802 og malet af O. G. S. i hans 80de Aar.

En Tavle, Jacob og Engelen. Korsfæstelsen. 1643 Foræring af Thorger Rasmussen paa Aasmundstad. Brødæskan er foræret 1763 af Marit Iversdatter Haraldstad.

Træsnit af Kong Christian VII og Arveprins Frederik.

Det ene Par Alterstager er foræret af Sognepresten Hr. Otto Mundt 1701.¹⁾

Paa den ene Klokke: Støbt paa Vaag af M. Skiøberg 1819. Den anden er bekostet af Kvikne Menighed 1865.

Sørdorps Kirke (Nordre Fron).²⁾

Kirken har en middelalderlig Døbefont af Klebersten og en middelalderlig Sølvkalk.

Den ene Klokke er formentlig fra catholsk Tid. Paa den anden staar: Denne Kloke er støft til Sødarp An(e)x Anno 1770 I N I.

Fodvangs Kirke (Ringbo).

Paa Tindøbefadet staar: F. N. B. K. 1684. — Paa den ene Klokke: Anno 1703 vdi Konning Friederich 4 Thid er denne Klokke støbt. — Paa den anden: Denne Klokke til Fodevangs Kirke er bekostet af Ringbo Prestegjælds Almue Aar 1797. Støbt af Erich Schmidt i Christiania 1797.

Øier Kirke.

Paa et Maleri i Sacristiet: Christian Wolfgang Monrath³⁾ fød i Øyers Præstegaard An: 1673. blef Sogne-Præst for Øyers Meenigheder A^o 1698 døde 17[38.] Copulered med sin K: Hustru Susanna Kraft 1703. Hun er fød i Edsvold Præstegaard A^o 1683. døde A^o 17[37] aflede fire Søner: Friderich Monr: Jens Kraft Monr. som døde i Barndømen og saa den 2den Jens Kraft M: Erich M: Saa og 5 Døttre Margrethe Monr: gift med Hr Jens Skanche . . . . . og Methe Bang Monr: de

¹⁾ Om Hr. Otto Christopherssøn Munthe, Sogneprest i Fron fra 1695 til sin Død 1733, se H. Munthes Efterretn. om Familien Munthe, S. 141 ff.

²⁾ Se ovenfor S. 259.

³⁾ Se Giessings Jubellærere III S. 226.

andre 3 Døttre Friderica Maria og Henriete Kirstine Monrath, kaldede Gud til sig i deres Barndoms Aar.

Presten med Kone, 3 Sønner og 2 Døtre ere afmalede. 1 Søn og 3 Døtre ere tegnede som ganske smaa i Ligklæder. Øverst sees Opstandelsen og 4 Sententser. Anno 1723.

Paa et gammelt Døbefad: I: Skanke. M: Monrath | D: 17 Maji 1729.

Paa et Epitaphium: Wælædle Vælærværdige og Høylærde Hr Andreas Wielsgaard Provst over Gulbrandsdalen og Sogne Præst til Øyer Præstegiel er fød i Friderichsstad 1714 d. 24de Januarij. Hans Fader var Sr Iørgen Iensen Wilsgaard Moderen Mad^m Dorothea Anders dotter Kaldet til Sogne Præst i Øyer d. 13 Junij 1738 ordineret d: 10 Dec. 1738, Gift d. 30 Januarij 1739 med sørgelig igienleve(n)de Ægtefele Provstinde Drude Cathrine Foss en Daatter af Sali(g) Her Magister Nils Foss¹⁾, fordum Sogne Præst til Sorø, Hun er fød den 4 Dec. 1707. udvalt til Provst over Gulbrandsdalen d. 17 May 1760, og døde d. 17 Junij 1761.

Kand Øyer glemme mig, saa glemer mig ej Gud
Thi jeg ham bragte til saa mangen Dydig Brud
Jeg levede kund kort, men levede med nytte,
Med Verdens glæde jeg vil ingenlunde bytte.

Jeg med Naomi maa nu ynkeligen klage
Jeg mistede en from og dydig ægtemage
En liden Stund jeg ham i Verden her maa savne
I salig ævighed jeg siden ham skal favne.

Over Indskriften findes Brystbilleder af Ægteparret.

Lillehammer Kirkegaard.

Jernplade: Capitain Iver Otto Coucheron²⁾ | født d. 31 October 1793, | død d. 8 August 1856.

¹⁾ Jfr. S. V. Wiberg, Alm. dansk Prestehist. III S. 162.

²⁾ Jfr. Halvorsens Forf. Lex II S. 69.